

**Մեղրի. քաղաքի քաղցրութիւնը՝
արքայանարնջի վարագույրներում**

~

***Meghri: The Sweetness of the City Behind
Curtains of Persimmons***

***Meghri: Kouzlo města skrytého za závojem
kaki***

by

Armine Gevorgyan

Public Radio of Armenia

SYNOPSIS

Մեղրի. քաղաքի քաղցրությունը՝ արքայանարնջի վարագույրներում

Աշնանը Մեղրին դառնում է մի մեծ պատշգամբ՝ պատված քաղցրահամ արքայանարնջի վարագույրներով:

Երբ հեռվից նշմարում ես նարնջագույն վարագույրներով պատված պատշգամբները, ուրեմն արդեն Մեղրիում ես: Բայց դրանք սովորական վարագույներ չեն, այլ քաղցրահամ արքայանարնջի չորացող շարեր: Աշնանը Մեղրին նմանվում է մեծ պատշգամբի, որտեղ չիր դարձող արքայանարնջի կախանների ամեն շերտում արև կա, աշխատանքի համ ու տան ջերմություն:

Մեղրեցիները ասում են՝ իրենց քաղաքի քաղցրությունը հենց այս չրերի մեջ է: Իսկ չիր պատրաստելը, այն վերջանական տեսքի բերելն այդքան էլ հեշտ գործ չէ: Այստեղ շատ կարևոր է արագությունը:

Meghri: The Sweetness of the City Behind Curtains of Persimmons

In autumn, Meghri turns into a vast balcony draped with curtains of sweet oranges.

When you see balconies covered with orange “curtains” from afar, you know you have arrived in Meghri. But these are not ordinary curtains—they are rows of sweet oranges left to dry. In autumn, Meghri resembles a giant balcony, where every layer of fruit slowly turning into dried delicacies carries the sun, the taste of hard work, and the warmth of home.

The people of Meghri say that the sweetness of their city lies in these dried fruits. Yet preparing them and bringing them to their final form is not an easy task. Timing is essential here.

Meghri: Kouzlo města skrytého za závojem kaki

Na podzim se arménské město Meghri promění v obrovský balkon, který je zahalený záclonami ze sladkých pomerančů určených k sušení. Na podzim tak Meghri vidíte, jak každá vrstva ovoce, které se pomalu mění v sušené pochoutky, v sobě nese slunce, chuť tvrdé práce a teplo domova.

Obyvatelé Meghri říkají, že sladkost jejich města spočívá právě v těchto sušených plodech. Jejich příprava a dovedení do konečné podoby však není snadný úkol. Zásadní je zde správné načasování.

Original script

[00:00:02] Երբ հեռվից նշմարում ես նարնջագույն վարագույրներով պատված պատշգամբները, ուրեմն դու արդեն Մեդրիում ես: Բայց դրանք սովորական վարագույներ չեն, այլ քաղցրահամ արքայանարնջի չորացող շարեր: Աշնանը Մեդրին նմանվում է մեծ պատշգամբի, որտեղ չիր դարձող արքայանարնջի կախանների ամեն շերտում մեջ արև կա, աշխատանքի համ ու տան ջերմություն:

Մեդրեցիները ասում են՝ իրենց քաղաքի քաղցրությունը հենց այս չրերի մեջ է: Իսկ չիր պատրաստելը, այն վերջանական տեսքի բերելը այդքանել հեշտ գործ չէ: Այստեղ շատ կարևոր է արագությունը:

[00:00:23] « Սկզբում միրգը մաքրում ենք, հետո թելերով ամրացնում, հետո կախում պատշգամբներում, որ չորանա»:

[00:00:29] Անաստաս Խաչատրյանն ապրում է Մեդրիի Փոքր թաղերում: Զրագործությունը նրա ընտանիքի համար դարձել է ապրելակերպ ու ապրուստի միջոց: Լրագրողների հետ էլ հաճախ է շփվում ու արդեն գիտի՝ ինչ հարցեր ենք տալու:

[00:00:39] Ձայն

[00:00:46] Անաստասն ասում է՝ 15 օր է պետք, որ արքայանարինջը չիր դառնա:

[00:00:53] « Քաղցր կառալյոկից լավ չի լինում, ձեր լեզվով ասած՝ խեղդողից ենք չիր սարքում»:

[00:00:58] Մեդրիի բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են արքայանարնջի համար՝ արևը այստեղ ավելի ջերմ է, պտուղն՝ ավելի քաղցր: Հաշվի առնելով հենց այդ առավելությունը, Հարություն Խաչատրյանը 10 տարի առաջ Մեդրիում չրի արտադրություն է հիմնել: Սկզբում չիրը միայն իր այգու բերքից էր պատրաստում: Բայց մի տարի անց սկսել է մթերել նաև գյուղացիների բերքը: Այսօր Մեդրիի ամենամեծ չրանոցը նրանն է:

[00:01:05] Ձայն

[00:01:21] Արտադրամասը այժմ տոննաներով է կարողանում չիր արտադրել: Բերքահավաքի օրերին տասնյակ աշխատողների կարիք է ունենում:

English script

[00:00:02] When you see balconies covered with persimmons “curtains” from afar, you know you have arrived in Meghri. But these are not ordinary curtains—they are rows of sweet persimmons hanging to dry. In autumn, Meghri resembles a vast balcony, where every layer of persimmons hanging to become dried fruit holds the sun, the taste of hard work, and the warmth of home. The people of Meghri say that the sweetness of their city lies precisely in these dried fruits. Yet preparing them and bringing them to their final form is no easy task. Timing is essential here.

[00:00:23] “First, we peel the fruit, then we tie it with strings, and finally we hang it on the balconies to dry.”

[00:00:29] Anastas Khachatryan lives in the Pokr Tagh neighbourhood of Meghri. Drying fruit has become both a way of life and a source of income for his family. He often speaks with journalists and already knows what questions we are going to ask.

[00:00:39] Voice

[00:00:46] Anastas says it takes 15 days for persimmons to turn into dried fruit.

[00:00:53] “There’s nothing better than sweet korolyok persimmons. As you would call them, we make dried fruit from the astringent variety.”

[00:00:58] Meghri’s climatic conditions are favourable for persimmons: the sun is warmer here, and the fruit is sweeter. Taking advantage of these conditions, Harutyun Khachatryan established a dried fruit production business in Meghri 10 years ago. At first, he made dried fruit only from the harvest of his own orchard. A year later, however, he began purchasing produce from local farmers as well. Today, his is the largest dried fruit production facility in Meghri.

[00:01:05] Voice

[00:01:21] The facility is now capable of producing dried fruit by the ton. During the harvest season, it needs dozens of workers.

Հայաստանի ամենահեռավոր բնակավայրերից մեկը՝ Մեղրին, բացօթյա ամֆիթատրոն է հիշեցնում մի կողմում Մեծ թաղերն է, մյուսում՝ Փոքր թաղերը: Իսկ Փոքր թաղերում մեկի տան բակը մյուսի համար կտուր է ծառայում: Մեղրեցիներն ասում են՝ նման բան մեկ էլ Վենետիկում կա:

[00:01:27] «Գալիս են Հոկտեմբերյանից, Գեղարբունիքից, Եղեգնաձորից : Տարբեր շուկաներում իրացնում ենք, Լմերիկա էլ կարտահանենք ,շուկան մի քիչ մեծանանա, ավելի լավ կլինի»:

[00:01:52] Սուրբ Հովհաննես եկեղեցով ներկայանում է Մեղրիի պատմական հատվածը: Իսկ Փոքր թաղերի նեղիկ փողոցները ընդգծում են քաղաքի յուրահատկությունը: Փոքր թաղի 19 տուն 2005թ.-ից ընդգրկված է Հայաստանի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցուցակում: Դրանք համարվում են հանրապետական նշանակության հուշարձաններ: Թաղամասի տները կառուցվել են 1866թ.-ից մինչև 19-րդ դարի վերջը: Մեղրիի պատմական միջավայրի պահպանությունը կարևորվել է, քանի որ քաղաքի միջով է անցնում Իրան-Հայաստան գլխավոր մայրուղին: Քաղաքը դիտարկվում է որպես քրիստոնեական և իսլամական քաղաքակրթությունները միմյանց կապող օղակ: Մեղրի այցելող յուրաքանչյուր զբոսաշրջիկի մեղրեցիները ուղորդում են սուրբ Հովհաննես եկեղեցի,

[00:02:29] որտեղ մեկտեղված են հայկական և պարսկական որմանկարչության ինքնատիպ նմուշներ: Մեղրիում երեք կանգուն եկեղեցի կա և մեկը՝ խոնհարված: Բայց կրկնօրյա պատարագները հիմնականում մատուցում են Սուրբ Աստվածին եկեղեցում:

[00:02:44] Մեղրիի տարածաշրջանի հոգևոր հովիվ Տեր Ռաֆայել քահանա հաչիկյան.

[00:02:49] «Հավատքի առումով, փառք Աստծո, սկսել է կապվել եկեղեցու հետ, սկսել է գիտակցել հավատքի կարևորությունը, հատկապես վերջին շրջանում ուրախալի է երիտասարդների հաճախելիությունը պատարագներին»:

[00:02:56] Մեղրին յուրահատուկ է իր գույներով, իր լույսով: Այստեղ ամեն բան մի քիչ ավելի արևոտ է:

One of the most remote settlements in Armenia, Meghri resembles an open-air amphitheater: on one side lies Mets Tagh, on the other Pokr Tagh. In Pokr Tagh, the courtyard of one house often serves as the terrace of another. Locals say there is something reminiscent of Venice in this layout.

[00:01:27] “They come from Hoktemberyan, Gegharkunik, and Yeghegnadzor. We sell our products in various markets, and we also plan to export to America. If the market grows a little, things will be even better.”

[00:01:52] The historic part of Meghri is centered around the St. Hovhannes Church. The narrow streets of Pokr Tagh further highlight the city’s uniqueness. Since 2005, 19 houses in this district have been included in the list of immovable historical and cultural monuments of Armenia and are considered sites of national significance. These houses were built between 1866 and the end of the 19th century.

Preserving Meghri’s historical environment is especially important, as the main Iran–Armenia highway passes through the city. Meghri is often seen as a bridge between Christian and Islamic civilizations. Visitors are frequently guided to St. Hovhannes Church,

[00:02:29] where unique examples of Armenian and Persian frescoes are combined.

There are three standing churches in Meghri and one domed church. Regular liturgies are held, serving the spiritual life of the community.

[00:02:44] The spiritual leader of the Meghri region, Raphael Khachikyan, notes:

[00:02:49] “In terms of faith, thank God, people have begun to reconnect with the Church. They are starting to realize the importance of faith, and recently it has been especially encouraging to see more young people attending services.”

[00:02:56] Meghri is unique in its colors and its light. Everything here feels just a little sunnier.